

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 126

Valtuustoaloite jäälaturien tekemistä koskevan lopettamispäätöksen arvioimiseksi uudelleen – Pia Viitanen ym.

TRE:1039/12.00.01/2024

Valmistelija / lisätiedot:
Etu-Seppälä Jukka

Valmistelijan yhteystiedot

Turvallisuuspäällikkö Henri Rikander, puh. 040 531 0828 ja liikunta- ja nuorisajohtaja Jukka Etu-Seppälä, puh. 050 342 2812, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Hanna Sandström, puh. 040 750 1876, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Pia Viitanen ym. valtuustoaloite ja siihen annettu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Perustelut

Valtuutettu Pia Viitanen esittää 19.2.2024 yhdessä muiden valtuutettujen kanssa jättämässään aloitteessa, että jäälaturien tekemistä koskeva lopettamispäätös (TRE:1213/12.04.01/2023, liikunta- ja nuorisajohtaja 23.2.2023 § 34) arvioidaan uudelleen niin, että turvallinen jääratapalvelu olisi mahdollista tulevaisuudessakin.

Pia Viitanen ja muut valtuutetut perustelevat aloitettaan sillä, että järvilatupalvelun lopettamisen sijasta kaupunki olisi voinut kehittää työn turvallisuutta, jäälaturien tekemisestä tulisi laatia läpinäkyvä riskiarviointi, riskitilanteet tulisi esittää faktoina ja tilastoina ja jääasiantuntijan tulisi arvioida riskitilanteet. Saadun tiedon pohjalta järvilaturien tekemiseen ja käyttämiseen voitaisiin laatia turvallisuusohjeet. Ohjeet käsittäisivät myös nykyisin ulkopuolisten urakoimat hiihtoladut ja retkiluistelureitit.

Valtuutetut viittaavat Kalervo Kummolan pormestariohjelmaan 2023–2026, jonka mukaan liikuntaolosuhteita tulee kehittää sekä omaehtoiseen liikkumiseen, että myös organisoituun liikkumiseen sopiviksi. Pormestariohjelman mukaan kaupungin tulee huolehtia virkistysalueverkostosta ja lähiluonnon saavutettavuudesta.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Valtuutetut perustelevat aloitetaan myös sillä, että päätöksen seurauksena huomattava määrä hiihtäjiä ja muita ulkoilijoita menetti harrastusmahdollisuutensa. Tasamaahiihtoa ja järvillä hiihtoa harrastavat monista eri syistä eri-ikäiset tamperelaiset. Erityisesti Hervannan alueen maastoladut ovat niin vaikeita, että monet hyväkuntoisetkaan hiihtäjät eivät halua mennä sinne. Jälle latujen oheen ajettavat kävelybaanat, joita vuosien ajan tehtiin, olisivat hyvä ratkaisu talvella käytyyn keskusteluun puuttuvista talvikävelyreiteistä.

Valtuutetut kiinnittävät huomiota siihen, että kaupunki ei ole tarjonnut harrastajille kelpoisia vaihtoehtoja järviladuille. Rinkimäiset 400 metrin puistoladut eivät riitä aikuisille hiihtäjille. Hervannan alueen järvillä järvilatuja oli yhteensä noin 20 kilometriä.

Valtuutetut tuovat esiin, että järvilatu palvelu on selvästi tyyppillinen palvelu, joka kaupungin tulisi järjestää. Järvilatuksen ylläpito olisi merkittävä lisä virkistysalueverkostoon ja omaehtoiseen liikkumiseen. Esimerkiksi Hervannassa on kaikkiaan neljä järveä, joilla hiihtoa, kävelyä ja myös pyöräilyä on voinut aiemmin harrastaa turvallisesti ammattilaisten tekemillä laduilla. Nyt tasamaahiihtäjien ja järvilatuksen käyttäjien yhdenvertaisuudesta ei ole huolehdittu.

Valtuutetut kiinnittävät huomiota siihen, että liikuntapalvelut on ilmoittanut keskittyvänsä maastolatuksen kehittämiseen. Kuitenkaan esimerkiksi soiden käyttöä latupohjana ei haluta selvittää. Mahdollisten suojelumääräysten vuoksi sitä ei liikuntapalvelujen näkemyksen mukaan kannata edes yrittää. Valtuutetut tuovat esiin, että tavanomaista olisi, että asiasta tehtäisiin ensin selvitys ja vasta sen jälkeen päätös.

Valtuutetut tuovat esiin vielä sen, että latujen turvallisuutta on tarkasteltu vain järvilatuksen osalta. Valtuutetut kiinnittävät huomiota, että erityisesti Hervannan Suolijärven maastoladut ovat monelle käyttäjälle liian vaativia raskaine nousuineen ja jyrkkine, jopa mutkaisine laskuineen. Laduilla voi olla myös hiekkaa ja kävijöiden aiheuttamia vaurioita.

Valtuutetut tuovat esiin myös sen, että vaikka ladut hiihdettiin Suolijärvelle porukalla, se ei ole pysyvä eikä käyttökelpoinen ratkaisu. Hiihtäjillä ei ole tietoa, taitoa, koneita eikä varoja. Halukkaita seuroja tai yrityksiä ei löydy kyseiseen tehtävään.

Palveluverkko

Liikunnan ja nuorison palveluryhmällä on hoidettavanaan 80 kilometriä valaistua latureittiä sekä saman verran erilaisia puisto- ja perhelatuja. Näiden määrä ei ole vähentynyt viime vuosina, vaan esimerkiksi juuri Hervannan alueella on valaistua latureittiä Vuoreksen suuntaan lisätty ja lisätään edelleen. Talvien muututtua olosuhteitaan epätasaisimmiksi, on Kaupin urheilupuiston alueelle kehitetty säilö- ja tykkilumen avulla saavutettavaa latuverkostoa. Samaan aikaan on latuja tekevien määrää vähennetty, jolloin priorisointia on tehty niin, että hoidetaan ja kehitetään niitä latuolosuhteita ja keskitetään resurssit niihin olosuhteisiin, joissa olosuhteet saadaan pidettyä pisimpään. Valaistua latuverkkoa on viime

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

vuosina levennetty, valaistus on uusittu sekä merkinnät uudistettu vastaamaan kuluttajaturvallisuuslain vaatimuksia. Hervannan ja Vuoreksen alueen maastolatuja hoidetaan kaikkina viikonpäivinä. Tällöin saadaan hoidettua valaistu latuverkosto. Huomioitavaa on, että alueen latujen hoidosta vastaa kaksi latujen hoitajaa, mutta mm. työehtosopimuksen mukaisten vapaapäivien vuoksi osan viikosta töissä on vain yksi työntekijä.

Jääladuista

Jääladut eivät ole olleet osa virallista latuverkostoa, vaan niitä on aiemmin tehty ylimääräisenä palveluna silloin, kun muiden latujen hoidolta on ehditty. Hoitokertojen välissä on voinut olla pitkiä aikajaksoja, eikä olosuhteita ole voitu seurata nykyisen lain mukaisesti. Toisaalta ilmaston lämmettyä on latuja saatu keskimäärin pidettyä avoinna vain joitakin päiviä talvessa. Nopeat säiden vaihtelut ovat tuoneet vaaratilanteita latuja tekeville, kun olosuhteet ovat muuttuneet ajokertojen välillä. Latujen tekeminen on ollut työntekijöille vapaaehtoista, niitä on tehty aina pareittain, eikä niiden tekemiseen ole käytetty työnjohdollista määräysvaltaa. Tämä ei kuitenkaan poista työnantajan vastuuta työturvallisuudesta. Liikunnan ja nuorison palveluryhmässä on erittäin pitkäaikainen kokemus latujen tekemisestä ja latujen osalta on viime vuosina tehty töitä olosuhteiden ja turvallisuuden parantamiseksi, jotta kuluttajaturvallisuuden velvoite tulee täytettyä.

Toiminnan turvallisuus

Ulkoilu- ja retkeilyreitteihin, luontopolkuihin ja muihin vastaaviin maastoreitteihin liittyviä turvallisuusvastuita voidaan palveluiden käyttäjien osalta tarkastella kuluttajaturvallisuuslain ja siihen liittyvien Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) ohjeiden kautta. Näiden palveluiden tuottamiseen liittyvästä turvallisuudesta säännellään työturvallisuuslaissa.

Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) on luonteeltaan yleislaki koskien kaikkia kulutustavaroita ja kuluttajapalveluita, joille ei ole erityislainsäädäntöä tai tarkempia turvallisuusvaatimuksia. Tyypillisiä soveltamisalaan kuuluvia palveluita ovat erilaiset kuluttajille tarjottavat vapaa-ajan palvelut ja hyvinvointipalvelut. Laki koskee muun muassa palveluntarjoajana toimivia yrityksiä ja kuntia.

Työturvallisuuslaki (738/2002) on pääosaltaan puitelaki, jota sovelletaan työ sopimuksen perusteella tehtävään työhön sekä virkasuhteessa tai siihen verrattavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tehtävään työhön. Lain mukaan työnantajan tulee järjestelmällisesti tunnistaa työpaikan vaara- ja haittatekijät, poistaa tai korjata ne sekä arvioida jäljellä jäävien merkitys työntekijöiden terveydelle ja turvallisuudelle.

Kuluttajaturvallisuuslain mukaan toiminnanharjoittajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle tai omaisuudelle.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Toiminnanharjoittajalla on oltava riittävät ja oikeat tiedot kulutustavarasta ja kuluttajapalvelusta, ja hänen on arvioitava niihin liittyvät riskit.

Jäällä olevien latujen turvallisuus koostuu mm. latujen suunnittelusta ja rakentamisesta, latujen kunnossapidosta, käyttäjien opastamisesta, varoittamisesta, tiedottamisesta ja ohjeista hätätilanteissa toimimiseen.

Luonnonjälle tehtävien latujen turvallisuuden kannalta keskeisin seurattava ominaisuus on jään kantavuus, jota ei voida arvioida pelkästään paksuuden perusteella. Ilmastonmuutoksella ja sen seurauksilla on merkittäviä vaikutuksia jään rakenteeseen ja sitä kautta kantavuuteen. Olosuhteet voivat myös muuttua huomattavan nopeasti. Erityisesti luonnonjälle tyypilliset halkeamat muodostavat hankalasti arvioitavan turvallisuusriskin: lumipeitteen alla olevat halkeamat tulevat esiin vasta aurauksen tai harjauksen jälkeen.

Jään paksuutta on tarkkailtava useasta eri mittauspisteistä koko kauden ajan, jolloin latuja jäällä ylläpidetään. Latujen kunnossapitotöitä tekevillä työntekijöillä on puolestaan oltava mukanaan ja yllään sellaiset varusteet, joilla on mahdollista päästä ylös avannosta ja joiden avulla voidaan hälyttää tarvittaessa apua.

Työturvallisuuden näkökulmasta jäänmittaus tulee tehdä kauden alussa aina parityöskentelynä valoisaan aikaan, eivätkä mittaajat saa kulkea jäällä vierekkäin, vaan välimatkaa tulee olla vähintään 10 metriä. Molemmilla mittaajilla pitää olla yllään seuraava varustus:

- pelastuspuku
- jäänaskalit + merkinantopilli
- heittoliina jäihin putoamisen varalta.

Mittaukset tulee tehdä kairareivistä mittakepillä, mutta mikäli on oletettavaa, että jäässä on myös kohvajääkerroksia, pitää jäätä ottaa myös näytepaloja kantavuusarvion vahvistamiseksi. Näytepala otetaan joko jäänäyteporalla tai sahaamalla.

Mittauksia tulee tehdä vähintään kerran viikossa useista mittauspisteistä. Mittauksia tulee tehdä reitillä ja sen välittömässä läheisyydessä noin 100 metrin välein. Jään paksuus voi vaihdella huomattavasti lyhyilläkin etäisyyksillä mm. lumikerroksen paksuuden vaihteluista johtuen. Kauden aikana useiden päivien leutojen jaksojen jälkeen on jään paksuus mitattava samaan tapaan kuin kauden aloituksen yhteydessä. Keväällä jään tikkuuntumista, eli rakenteen muuttumista, tulee seurata kairauksilla ja näytepalojen avulla.

Jäällä työskentely vaatii erityistä perehtymistä ja edellyttää työnantajalta työturvallisuuslain mukaista työn vaarojen arviointia. Työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työajoista, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä,

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

jos niitä ei voida poistaa, arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle. Työturvallisuuslain systematiikasta ilmenee, että tunnistettu vaara tulee ensisijaisesti poistaa (välttää).

Työturvallisuuslaki edellyttää, että työ on järjestettävä siten, että mm. hukkumisen vaara on mahdollisimman vähäinen. Työpaikassa, jossa on veden varaan joutumisen johdosta hengen tai terveyden vaara, tulee sopivassa paikassa olla aina saatavissa pelastautumisvälineet. Työntekijöille on annettava tarpeelliset ohjeet hukkumisvaaran varalta.

Työntekijöitä pitää kouluttaa toimimaan poikkeustilanteessa omassa työssään (esim. avannosta ylös nousemisen harjoittelu tai työkoneneen päältä/ohjaamosta poistuminen vedessä) ja heitä pitää opastaa toimimaan oikein havaitessaan jäällä loukkaantuneen henkilön. Ensiapukurssin suorittaminen on jäällä työskenteleville tarkoituksenmukaista. Yhteistyön harjoittelu pelastuslaitoksen kanssa on myös suositeltavaa loukkaantumistilanteiden varalta.

Uusien työntekijöiden perehdytys jäällä tehtäviin töihin pitää tehdä aina kokeneempien, jo aiempina talviliikuntakausina jäällä työtä tehneiden henkilöiden opastuksella. Parityöskentely on suositeltavaa. Apuun tulevaan tai apua järjestävään työntekijään pitää olla järjestettävissä esimerkiksi VHF-radiopuhelimen tms. turvapuhelimen avulla.

Jäälätkujen osalta riskit on arvoitu lain mukaisesti ottaen huomioon niin kuluttajaturvallisuus, työturvallisuus kuin taloudelliset ja toiminnalliset resurssit. Jäälätkujen ylläpitäminen ei ole ydintoimintaa ja panostukset olisivat epäsuhdassa muihin liikuntatuotteisiin.

Tiedoksi
kaupunginhallitus

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§126

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)